

Envariabelsanalys 2 & TD, ht2017, Föreläsning 7.2

Ex. Lös följande ODE:n / BVP

$$(a) \begin{cases} y' = x \tan(y) \\ y(0) = \frac{\pi}{6} \end{cases}$$

$$(b) \begin{cases} y' - y \cdot \tan(x) = \cos(x) \\ |x| < \frac{\pi}{2} \end{cases}$$

$$(c) \begin{cases} y'' + y = 2 \sin^2\left(\frac{x}{2}\right) \\ y(0) = 1, y'(0) = 0 \end{cases}$$

Lös.: (a) $y' = x \cdot \tan(y) \Leftrightarrow \frac{1}{\tan(y)} y' = x \Rightarrow$

$$\Rightarrow \int \frac{1}{\tan(y)} dy = \int x dx = \frac{1}{2} x^2 + C$$

$$\int \frac{1}{\tan(y)} dy = \int \frac{\cos(y)}{\sin(y)} dy = \left. \begin{cases} t = \sin(y) \\ dt = \cos(y) dy \end{cases} \right\} =$$

$$= \int \frac{1}{t} dt = \ln|t| = \ln|\sin(y)|$$

$$\Rightarrow \ln|\sin(y)| = \frac{1}{2} x^2 + C \Leftrightarrow \sin(y) = \pm e^C \cdot e^{x^2/2} = C e^{x^2/2}$$

$y(0) = \frac{\pi}{6}$: $\sin\left(\frac{\pi}{6}\right) = C \cdot e^0 \Leftrightarrow C = \frac{1}{2}$

$$\therefore y(x) = \arcsin\left(\frac{e^{x^2/2}}{2}\right) \text{ def. för } \frac{e^{x^2/2}}{2} \leq 1 \Leftrightarrow |x| \leq \sqrt{\ln(4)}$$

(b) $y' - \tan(x) \cdot y = \cos(x)$ linjär

$$\int -\tan(x) dx = \int \frac{-\sin(x)}{\cos(x)} dx = \ln|\cos(x)| \stackrel{|x| < \frac{\pi}{2}}{=} \ln(\cos(x))$$

$$\Rightarrow \text{Integr. faktor: } e^{\ln(\cos(x))} = \cos(x)$$

$$\Rightarrow \frac{d}{dx} (\cos(x)y) = \cos^2(x) \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \cos(x)y'(x) = \int \cos^2(x) dx = \left\{ \begin{aligned} \cos(2x) &= \cos^2(x) - \sin^2(x) = \\ &= 2\cos^2(x) - 1 \end{aligned} \right\} =$$

$$= \int \frac{1 + \cos(2x)}{2} dx = \frac{x}{2} + \frac{\sin(2x)}{4} + C$$

$$\therefore y(x) = \frac{x}{2\cos(x)} + \frac{\sin(2x)}{4\cos(x)} + \frac{C}{\cos(x)} =$$

$$= \frac{x}{2\cos(x)} + \frac{\sin(x)}{2} + \frac{C}{\cos(x)}$$

(c) (i) Homogenlös.: Kar. ekv.: $r^2 + 1 = 0 \Rightarrow r = \pm i$

$$\Rightarrow y_h(x) = A\cos(x) + B\sin(x)$$

(ii) Partikulär lös.: $\cos(2t) = 1 - 2\sin^2(t) \Leftrightarrow$

$$\Leftrightarrow 2\sin^2(t) = 1 - \cos(2t) \stackrel{t = \frac{x}{2}}{\Rightarrow} 2\sin^2\left(\frac{x}{2}\right) = 1 - \cos(x)$$

$$\therefore y'' + y = 2\sin^2\left(\frac{x}{2}\right) \Leftrightarrow y'' + y = 1 - \cos(x)$$

Studera hjälpekv.:

$$\text{I. } u'' + u = 1 \Rightarrow u_p = 1 = y_{P1}$$

$$\text{II. } v'' + v = e^{ix}. \text{ Låt } v = ze^{ix} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow v' = z'e^{ix} + iz e^{ix}, v'' = z''e^{ix} + 2iz'e^{ix} - ze^{ix}$$

$$\Rightarrow v'' + v = (z'' + 2iz')e^{ix} \stackrel{\text{vill}}{=} e^{ix} \Leftrightarrow z'' + 2iz' = 1$$

$$\Rightarrow z_p = \frac{x}{2i} = -\frac{i}{2}x \Rightarrow v_p = z_p e^{ix} =$$

$$= -\frac{i}{2}x(\cos(x) + i\sin(x)) = \frac{x}{2}\sin(x) - i\frac{x}{2}\cos(x)$$

$$\Rightarrow y_{p2} = -\operatorname{Re}(v_p) = -\frac{x}{2} \sin(x)$$

$$y_p = y_{p1} + y_{p2} = 1 - \frac{x}{2} \sin(x)$$

$$\therefore y = y_h + y_p = A \cos(x) + B \sin(x) + 1 - \frac{x}{2} \sin(x)$$

(iii) Begynnelsevillkor:

$$y(0) = A + 1 = 1 \Leftrightarrow A = 0$$

$$\Rightarrow y'(x) = B \cos(x) - \frac{1}{2} \sin(x) - \frac{x}{2} \cos(x)$$

$$y'(0) = B = 0$$

$$\therefore y(x) = 1 - \frac{x}{2} \sin(x)$$

Ex. Bestäm en deriverbar funktion $y(x)$ definierad $\forall x \in \mathbb{R}$ som uppfyller

$$\begin{cases} y' = 3y^{2/3} \\ y(0) = -1, y(3) = 1 \end{cases}$$

Lös.: $y' = 3y^{2/3} \Leftrightarrow \frac{1}{3y^{2/3}} y' = 1 \Rightarrow$

$$\Rightarrow \int \frac{y^{-2/3}}{3} dy = \int 1 dx = x + C$$

$$\int \frac{y^{-2/3}}{3} dy = y^{1/3} \Rightarrow y^{1/3} = x + C$$

$y(0) = -1$: $(-1)^{1/3} = 0 + C \Leftrightarrow C = -1$

$y(3) = 1$: $(1)^{1/3} = 3 + C \Leftrightarrow C = -2$

Vi vill alltså hitta en funktion som är deriverbar

$\forall x \in \mathbb{R}$ som är $(x-1)^3$ nära $x=0$ och $(x-2)^3$ nära $x=3$.

Ser att $y(x)=0 \quad \forall x \in \mathbb{R}$ också är en lösning till $y' = 3y^{2/3}$.

Vi vill alltså pussla ihop $(x-1)^3$, 0 och $(x-2)^3$ till en deriverbar funktion y med $y(0) = -1$ och $y(3) = 1$.

$$\text{Låt } y(x) = \begin{cases} (x-1)^3 & \text{om } x \leq 1 \\ 0 & \text{om } 1 < x < 2 \\ (x-2)^3 & \text{om } x \geq 2 \end{cases}$$

Både $(x-1)^3$ och $(x-2)^3$ har derivatan 0 vid $x=1$ respektive $x=2$, så y är deriverbar $\forall x \in \mathbb{R}$.

Ex. Låt $l > 0$ och bestäm alla $\lambda \in \mathbb{R}$ för vilka

$$\begin{cases} y'' + \lambda y = 0 \\ y'(0) = y'(l) = 0 \end{cases}$$

har en icke-trivial lösning $y(x)$.

Lös.: Karak. ekv.: $r^2 + \lambda = 0 \Rightarrow r = \pm \sqrt{-\lambda}$

$$\underline{\lambda < 0}: y(x) = C_1 e^{\sqrt{-\lambda}x} + C_2 e^{-\sqrt{-\lambda}x} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow y'(x) = \sqrt{-\lambda} C_1 e^{\sqrt{-\lambda}x} - \sqrt{-\lambda} C_2 e^{-\sqrt{-\lambda}x}$$

$$y'(0) = \sqrt{-\lambda} (C_1 - C_2) = 0 \Leftrightarrow C_1 = C_2$$

$$y'(l) = \sqrt{-\lambda} C_1 \underbrace{\left(e^{-\sqrt{-\lambda} \cdot l} - e^{-\sqrt{-\lambda} \cdot l} \right)}_{> 0} = 0 \Rightarrow C_1 = 0$$

\therefore ~~A~~ icke-trivial lösning då $\lambda < 0$

$\lambda = 0$: $y(x) = (C_1 x + C_2) e^0 = C_1 x + C_2$

$$y'(x) = C_1 \Rightarrow y'(0) = C_1 = 0 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow y(x) = C_2 \text{ konstant}$$

\therefore ~~A~~ icke-trivial lösning då $\lambda = 0$

$\lambda > 0$: $\sqrt{-\lambda} = i\sqrt{\lambda} \Rightarrow y(x) = A \cos(\sqrt{\lambda} \cdot x) + B \sin(\sqrt{\lambda} \cdot x)$

$$\Rightarrow y'(x) = -\sqrt{\lambda} A \sin(\sqrt{\lambda} \cdot x) + \sqrt{\lambda} B \cos(\sqrt{\lambda} \cdot x)$$

$$y'(0) = \sqrt{\lambda} \cdot B = 0 \Rightarrow B = 0$$

$$y'(l) = -\sqrt{\lambda} A \sin(\sqrt{\lambda} \cdot l) = 0 \Rightarrow \sin(\sqrt{\lambda} \cdot l) = 0$$

$$\Rightarrow \sqrt{\lambda} \cdot l = n\pi, \quad n \in \mathbb{Z}$$

$$\therefore \lambda = \left(\frac{n\pi}{l} \right)^2, \quad n = 0, 1, 2, \dots$$

med motsvarande lösningar

$$y(x) = A \cos\left(\frac{n\pi x}{l}\right)$$

